

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryż.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psycho- metr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
3	6 27" 2"	571 + 10°	1 4.	09 Pl. Zachodni słaby	Chmury	Mgła
	2	362 + 16.	6 4.	10	"	w nocy Deszcz
	10	2. 718 + 12.	4 4.	63	"	mały Deszcz
4	6 27" 3"	190 + 11°	4 4.	52	"	w nocy Deszcz
	2	3. 861 + 13.	8 4.	66	Zachodni	Pohmuśno
	10	4. 66½ + 10.	4 4.	55	Pl. Zachodni	Pogoda z Chmurami

Wiadomości zagraniczne.

— Petersburg 21 Września. —

Przez reskrypta cesarskie z dnia 30 sierpnia, radcom tajnym: Marszałkowi gubernalnemu Rijowskiemu, szambelanowi hr. Tyszkiewiczowi, i marszałkowi gubernalnemu Podolskiemu, szambelanowi hr. Przeddzieckiemu, najmiłościwiej udzielone zostały ozdoby orderu ś. Anny klasy 1., z koroną cesarską.

Reskrypt najwyższy do głównodowodzącego oddzielnym korpusem Kaukazkim, generaładjutanta księcia Woroncowa: „Książę Michale, synu Szymona! Zaufanie, jakie w was pokładamy, a którego przez swą niezmordowaną gorliwość w niesieniu usług tronowi i ojczyźnie, staliście się godnymi, było powodem do nadania wam władzy głównodowodzącego armią, z nadaniem w dniu 31 stycznia r. b., prawa udzielania za szczególne odznaczenie się na polu bitwy nagród, a mianowicie: posuwania na stopnie oficerskie aż do stopnia kapitana w armii włącznie, lub do rangi odpowiedniej temuż stopniowi, niemniej ozdabiania krzyżami: a) św. Jerzego klasy 4; b) św. Włodzimierza klasy 4 z kokardą; c) św. Anny kl. 2 i kl. 3 z kokardą, oraz kl. 4 z napisem: *za waleczność*; d) św. Stanisława kl. 2 i 3; — prócz tego nagradzania szpadami i palaszami, z napisem: *za waleczność*. Biorąc na uwagę, że gdy wojna na Kaukazie jest tego rodzaju, iż głównodowodzący, chociaż znajduje się w bliskości nieprzyjaciela, nie zawsze jednak może przywodzić w czasie bitew wojsku oddanemu pod jego rozkazy; nadto, gdy zgodnie z przekonaniem waszem, bezzwłoczne nagradzanie każdego świetnego, oddzielnie dokonanego dzieła, jest najpewniejszą podniętą do sławy i chlubnego współubiegania się w wojsku, które już dało tylkrotne dowody poświęcenia się, pozostawiamy

wam (wylącznie jednak w tych rzadkich wypadkach nieobecności waszjej na polu bitwy) udzielać wyż wzmiankowane nagrody, (prócz krzyża św. Jerzego kl. 4), a to według następujących zasad: 1) Poprzednia ustawa tycząca się nagradzania krzyżem wojskowym św. Jerzego klasy 4 zostaje się niezmiennie w swjej mocy. 2) Ogólne przedstawienia wasze, dotyczące odznaczających się, winny Nam być przedstawiane dotychczasowym porządkiem. 3) Władza ta przywiązuje się tylko do waszjej osoby, wkłada się na bezpośrednią waszą odpowiedzialność, i nie należy do atrybucyi głównodowodzącego armią. Pozostajemy na zawsze dla was przychylni. — Na oryginale własną Jego Cesarskiej Mości ręką podpisano: MIKOŁAJ.

— Berlin 21 Września. —

Mówią tu z wielką pewnością o układach, w przedmiocie małżeństwa następcy tronu szwedzkiego z księżniczką pruską Maryą Ludwiką.

— Paryż 20 Września. —

Ucieczka hrabiego Montemolin i generała Cabrery zajmuje tu wszystkie umysły. Że obadwaj uciekli, to rzecz pewna; ale dokąd się udali, nie wiadomo. Mówią, że Infant przez Orleans przybył do Paryża, a zjazd północną koleją udał się do Bruxelli i Ostendy; zaś generał Cabrera udać się miał do Rouen i przez Havre umknął do Anglii. Wiadomość o ucieczce Infanta z Bourges doniósł tu do Paryża natychmiast przez telegrafy prefekt miejscowy, i pan Guizot jeszcze tego samego dnia uwiadomił o tem króla, który, jak wiadomo, z całą rodziną swoją bawi w La Ferté Vidame. Sądzą, że król niebawem przybędzie do Neuilly. Pan Duchatel został także uwiadomiony, że obecność jego w Paryżu może być potrzebna.

Jour. des Debats stara się przekonać, że ucieczka hrabi Montemolinu nie wiele znaczy i że w Hiszpanii żadnego nie wywoła porusze-

nia; przeciwnie zaś inne dzienniki obawiają się, iż ukazanie się syna D. Karlosa w Hiszpanii może łatwo pociągnąć za sobą niespokojności.

W niektórych towarzystwach zapewniano dziś że hr. Montemolin i generał Cabrera przybyli już do Londynu.

Własny majątek Infancki Ludwika podano w kontrakcie przedślubnym na 16 milionów realów i oznaczono go jako posag. Majątek królowej matki Krystyny, z którego część przypadnie na Infanckę, szacują na przeszło 50 milionów fr.

Z Oranu donoszą pod d. 7, że tam mówiono o wyprawie przeciwko Marokowi; na granicy czyniono już wielkie przygotowania do tego przedsięwzięcia. Tymczasem w nadgranicznych okręgach marokańskich, wzburzenie stało się mniej żywym.

W Tulonie zapewniano, że dowodzona przez Ks. Joinville flota uda się natychmiast ku brzegom marokańskim, gdzie terażniejsze stosunki wymagają jej obecności.

Admirał Mackau, minister marynarki, wyjechał wczoraj dla obejrzenia portów zachodnich.

Teraz dopiero wykrywa się, że tu w Paryżu widziano hrabiego Montemolina jadącego przez ulicę w otwartym kabryolecie z Cabrera; ale ponieważ sądzono, że obadwaj ściśle są strzeżeni, nikt się nie domyślał, aby to oni być mogli. Ztąd obadwaj udali się do Anglii, ale każdą oddzielną drogą. Infant udał się północną koleją przez Belgię, a generał Cabrera z Paryża koleją żelazną do Rouen, ztąd zaś parostatkem do Hawru. Obadwaj zjechać się mieli na pobrażeniu Anglii.

— Londyn 19 Września. —

Młody książę Montfort, drugi syn Hieronima Bonapartego, przybył w sobotę do Londynu dla odwiedzenia swego brata stryjecznego, xcia Ludwika Napoleona. Przez śmierć Ludwika Bonapartego, b. króla Hollenderskiego, syn jego Ludwik, były więzień w Ham, został naczelnikiem familii Napoleońskiej.

Standard, z którego wyjęliśmy tę wiadomość, donosi zarazem o wyjeździe xcia Ludwika Napoleona do Ostendy, ztąd udać się ma do Florencyi dla odebrania spadku po ojcu.

Dyrektorowie wielkiej zachodniej drogi żelaznej dali właśnie piękny przykład ludzkości, ofiarując forszus 50,000 fst. dla bezzwłocznego rozpoczęcia robót około nowej kolei żelaznej z Longford do Mulingar, aby ubogim ludziom dać zatrudnienie.

— Konstantynopol 2 Września. —

Jesteśmy pośród ramazanu; to jest w zupełnej ciszy. Stosownie do praw Proroka, wierni Muzułmanie śpią we dnie, aby znieść wstrzeźliwość i post, a przepędzają noc na jedzeniu i paleniu fajek; ale liczba takich Muzułmanów zmniejsza się ciągle, mianowicie w stolicy, w klasie urzędników i dygnitarzy, mało jest takich, co się stosują do przepisów koranu.

Wczoraj Reszdy Pasza, minister spraw zagranicznych, z wielką uroczystością położył kamień węgielny pod Uniwersytet, który ma być

wystawiony w bliskości meczetu ś. Zofii. Wystawiony także zostanie gmach akademii lekarskiej. Sultan assygnował już 2,500,000 piastrow z swęj prywatnej szkatuły na powyższą budowę.

— Dnia 9 Września. —

Dowodzona przez Kapudana Paszę eskadra turecka, zarzuciła d. 2 b. m. kotwice w porcie Salonichi.

W tych dniach umarł tu redaktor wychodzącej tu gazety tureckiej p. t. *Dzeridei Hawadis*, pan Churchill, znany ze sprawy, jaka z powodu doznanej przez niego obełgi, toczyła się między ówczasowym posłem angielskim, lordem Ponsonby, a ministrem spraw zagranicznych, Akif Paszą, który w skutku tego został usunięty.

Wiadomości z Teheranu dochodzą do d. 19 sierp. W pierwszych dniach h. m. sprzątała tam cholera codziennie 200 do 300 ofiar, pomiędzy którymi syn Szacha, minister spraw zagran., dyrektor Policji i tłumacz poselstwa angielskiego. Z Teheranu zwróciła się ta choroba ku wschodniemu południu, i do Ispahanu, tak jakgdyby do Indyj wschodnich powróciła chciała.

— Ameryka Południowa. —

W pruskiej *Allgemeine Zeitung* czytamy następujący list z Paryża z dnia 16 września r. b.: »Ostatniemi czasy mówiono wiele o wyprawie, jaką przysposabia w Hiszpanii bawiący teraz w Madrycie generał Flores, były prezydent południowo-amerykańskiej republiki Równikowej (Ecuador), w celu odzyskania władzy w ojczyźnie swojej. Nie ulega wątpliwości, że generał Flores tak w Hiszpanii, jakoteż pomiędzy wychodźcami karlistowskimi we Francji, werbuje ludzi, którzy z nim w powyższym celu odplynąć mają do południowej Ameryki. Rząd hiszpański, nie popierając urzędownie tego przedsięwzięcia, nie stawia mu jednak żadnych przeszkód, werbowanie dla tego generała odbywa się swobodnie, i rzeczywicie wielu już zaciągnęło się ludzi pod jego chorągwie. Zdaje się, że generał ten ma potrzebne pieniądze na wszystkie uzbrojenia i opędzenie niezbędnych kosztów.

»Zważywszy przyjacielskie stosunki, w jakich generał ten zostawał ciągle z hiszpańskim krajem macierzystym i jego rządem podczas długiego sprawowania godności prezydenta w swęj ojczyźnie, zważywszy, że jeszcze w r. 1842, po nastąpieniu już uznaniu niepodległości republiki Równikowej przez Hiszpanię, wyprawł do Madrytu posła, który pomiędzy obudwoma krajami zawarł traktat handlu, żeglugi i przyjaźni, tedy uprzedzające przyjęcie, jakiego ten generał doznał od gabinetu madryckiego, nie może zadziwiać; a z tego okazuje się także, iż rząd hiszpański chętnieby widział powrót jego do prezydentostwa republiki Równikowej. I inne republiki nie powinnyby się tego obawiać, bo maż ten dowiódł już aktami, jak dalekim jest od dążenia do po-

większenia kraju, i że tylko pokój i porządek przywrócić pragnie; dla tego to obecne jego przedsięwzięcie znajduje powszechną sympatyę. Od chwili, jak w południowej Ameryce ukończyła się wojna o wyswobodzenie się z pod panowania Hiszpanii, generał Flores nie wzięty nigdy do broni w innym celu, jak dla obrony praw swego kraju przeciw zewnętrznym zamachom; a i tam, gdzie jego niespokojni sąsiedzi sprawiali mu kłopoty lub nawet kroki nieprzyjacielskie przeciwko niemu rozpoczynali; udawał się tylko w ostateczności do wojny, dając zawsze pierwszeństwo środkom pojednawczym i dyplomatycznym dla zagodzenia sporu.

„Już przed czterema laty miałem raz sposobność udzielić w niniejszym piśmie poselstwo jego, jako prezydenta, do Kongresu swego kraju, które było pięknym świadectwem jego pokojem technicznych uczuć, ale zarazem i postępu, jaki zrobiała jego ojczyzna pod jego rozsądnym i omiarkowanym rządem. Zamówienie pokoju i życzenie utrzymania zgody i jedności pomiędzy południowo-amerykańskimi rzeczami-popolitemi, a przywrócenia jej tam, gdzie była naruszoną, skłoniło go do przyjęcia zaszczytnej roli pośrednika w wojnie między Chile i rzecząpospolitą Peruwiańsko-Boliwijską. Gdyby wówczas chciał był stanąć na stronie Chile, byłby mógł łatwo ukończyć długo trwały spór graniczny między rzecząpospolitami Ecuador i Peru, przez powiększenie terytorium pierwszej kosztem drugiej, zwłaszcza że los tej ostatniej ciałkiem w jego spoczywał rękę.

„Generał Flores był zawsze przyjacielem porządku i prawnie uregulowanego rządu, i dla tego przypuścić można, że i teraz nie innego nie ma na celu dla ojczyzny swojej, w której pod jego zarządkiem, obok pokoju, widocznymi były postępy sztuki i nauk, a w ogólności postęp do cywilizacji. Najznakomitszymi i najzaszczytniejszymi mężami kraju swego otoczył się jako swymi doradcami, starając się sam siebie wieloletnią nauką oświecać, i potrzeby ludzi i kraju swego poznać.

„Generał Flores, zanim jeszcze udał się do Madrytu, w celu rozpoczęcia przedsięwzięcia swego, bawił przez krótki czas w Paryżu, i tak u dworu, jak u ministrów i w ogóle wszędzie znalazł najzaszczytniejsze przyjęcie i najlepsze o sobie pozostawił wyobrażenie. Ci, którzy mieli sposobność w bliższych z nim zostawać stosunkach, mówią: że widząc tego męża i słysząc go mówiącego, należałoby sądzić, że to jest raczej mąż, zajmujący się jedynie i ciągle naukami i wszystkim, co się ściąga do wykształcenia umysłu ludzkiego, który młodość swoją spędził w akademicznych słuchalniach i w bibliotekach, aniżeli mąż, który już w 22 roku życia swego stał na czele wojowniczych i licznych hufców kraju swego jako naczelny dowódzca.

„Także władza, która za jego współdziałaniem ma być przywróconą w rzpltej Równikowej, będzie nie tak celem jako raczej środkiem,

nie tak dla osobistych korzyści samego generała, jako raczej dla dobra kraju. Przez dwadzieścia lat dzierżąc najwyższą władzę, pracował w interesie cywilizacji: obszerne reformy i zbawienne ulepszenia zaprowadził w skarbowości, w organizacji i karuści wojska, w wychowaniu publicznem, w polityce, w reprezentacji narodowej, we wszystkich zgola instytucjach publicznych, we wszystkich gałęziach administracji. Pomimo to jednak, podstępny jednych połączone z wiarołomnością drugich, zdołały go stracić, a smutnem tego następstwem dla rzpltej było, że i tam, gdzie tak długo panowały pokój, spokojność, porządek i dobre mienie, teraz istnieje anarchia i wojna domowa, tak jak w innych rzeczachpospolitych Ameryki południowej. Temu smutnemu stanowi koniec położyć, nie dozwolić, aby owoce 20 letniej porządniej administracji zostały wkrótce krajowi temu całkiem odebrane, to jest celem przedsięwzięcia generała, które przyśrodkach, jakiej przywódzca ten ma do swego rozporządzenia, i przy przychylności, na jaką liczyć może ze strony wszystkich prawdziwych przyjaciół kraju w rzeczypospolitej Ecuador, pewnem być może pomyślnego skutku. Zresztą samo położenie jeograliczne tej rzeczypospolitej usuwa wszelką obawę, co do możności rozszerzenia planów zdobywczych generała Flores do sąsiednich rzeczypospolitych.“

Rozmaitości.

GLUCHO-NIEMA.

(Ciąg dalszy.)

IV.

Pan Arcis postanowił wyjechać bez pożegnania się z swoją żoną. Obawiał się i chciał uniknąć nieprzyjemnego tłumaczenia się, a mając zamiar niezadługo powrócić, zdawało mu się roztropniej, tylko list do niej pozostawić. Chociaż to nie było prawdą, żeby go interessa do Holandji wzywały, wszelako ta podróż mogła być dla niego korzystną; zmyślił więc list od swojego przyjaciela, który go do spiesznego wyjazdu zniewalał. Przybywszy do domu, kazał spiesznie pakować swoje rzeczy, i wystąpił na przód do miasta; potem wsiadł na konia i odjechał. Wyjeżdżając z domu, uczuł żal mimowolny. Zastanowienie, czy nie zbyt prędko usłuchał swojego uczucia, zatrzymało go chwilę, i rzekł do siebie: „Może byłoby lepiej, gdybym to uczucie pokonał, i nie wyciskał niepotrzebnych łez żonie mojej; któż mi zaręczy, że gdzieindziej spokojność znajdę? Ale któż wie“ pomyślił znowu, „czy ta chwilowa boleść, którą sprawi moim odjazdem, nie sprowadzi później dni szczęśliwszych? Oddalę się na czas krótki z miejsca moich cierpień; przyjemność i trudy podróży, uspokoją boleść moją; wróć spokojniejszym, a Cecylia niedługo cierpieć będzie.“ Postanowił więc odjechać i odjechał.

Około godziny jedynastej, Cecylia opuściła z córką swoją bal. Chociaż niespodziewała się, żeby jej mąż tak nagle odjechał, wszelako przykro jej było, że z balu sama powracać musiała. Gdy powóz z wolna toczył się po kamieniach gościńca,

pani Arcis wpatrując się w córkę, oddawała się najsmutniejszym przecuciom.

„Co się jeszcze z nami stanie?“ mówiła sama do siebie. Mąż mój oddał się odemnie, wszystkie moje prośby będą nadaremne. Miłość jego umarła, i tylko litość pozostała. Ucieka od nas, a nasz widok wstrętu mu sprawia. I gdybym się starała odzyskać męża, musiałabym się wyrzec córki. Biedne dziecię!“ rzekła, uściskawszy Kamillę. „Jazhym ciebie opuścić miała? Kosztem twojej spokojności, a może i twojego życia? Szukać szczęścia, któreby mnie znouu opuściło? Ale, lepij umrzeć, jak myśleć o tem!“

W niejakim oddaleniu od Chardonneux, trzeba się było przeprawiać przez wodę. Od miesiąca prawie padały deszcze ciągle, tak, że rzeka, wystąpiwszy z koryta, zalała przyległe łąki. Przewoźnik nie chciał z razu brać powozu na prom i żądał, żeby konie wyłożono, żeby wprzód ludzi i konie przewieźć na drugą stronę. Ale pani Arcis, spiszcząc się do męża, nie chciała wysiąść, kazała woźnicy wjechać na prom. Odbili więc od brzegu; na środku rzeki zaczęła woda rwać nadzwyczajnie. Przewoźnik wezwał woźnicę do pomocy, aby, jak mówił, woda nie uniosła ich na służę. W istocie o kilkaset kroków stał młyn, a przy nim z belek, palów i desek zrobiona śluza, groziła wielkiem niebezpieczeństwem. Prom przez zeb silnych ludzi kierowany, zwolna się poruszał; oparty żerdzią na gruncie i trzymany silnie, stanął w miejscu; ale po chwili w hok się zwracał lub kręcił w koło.

Pani Arcis z córką w powozie, okropnie przestraszona, wyjrzała oknem z powozu pytając:

„To niebezpieczeństwo! Czy jesteśny zgubieni?“

W tej chwili żerdź pękła, a obadwa przewoźnicy padli na prom. Nie było czasu do stracenia.

Pani Arcis zapytała przewoźnika: „Czy możesz córkę moją i mnie uratować?“

„Możę!“ odpowiedział tenże, wrzuszając ramionami i prawie obrażony, że mu takie uczyniono zapytanie.

„Cóż mamy czynić?“ zapytała pani Arcis.

„Uchwyc się pani obiema rękami około mojej

szyi, ale się nie lękaj i nie duś mnie z przestrażu, bo mnie i siebie zgubisz; pannę wezmę jedną ręką w pól, a drugą popłynę bokiem. Do brzegu będzie tylko ze dwadzieścia sążni.“

„A Jan?“ rzekła pani Arcis, wskazując na woźnicę.

„Jan będzie musiał napić się trochę wody, ale się wyratuje; woda uniesie go aż do śluzu, tam niech czeka, póki po niego nie przyjdę.“

To rzekłszy, rzucił się w wodę z podwójnym ciężarem; ale przewoźnik zanadto zaufał swoim siłom. Nie był już młodym, a pęd wody silniejszy niż mu się zdawało. Czynnio co mógł, aby się dostać do brzegu, ale hystość rzeki unosiła go swym prądem. Pniak wodą okryty, którego dojrzeć nie mógł, a o który silnie czołem uderzył, wstrzymał go w dążeniu, krew puściła mu się z czoła i w oczach mu się zaćmiło. „Weź pani swoją córkę“ rzekł wysiłony, „bo ja już nie mogę.“

„A moją córkę samą, mógłbys uratować?“ zapytała matka.

„Nie wiem, ale tak mi się zdaje;“ odpowiedział.

Zamiast odpowiedzi, puściła go pani Arcis z rąk swoich -- i... poszła na dno wody.

Przewoźnik wyratowawszy Kamillę i posadziwszy na brzegu, poszedł z woźnicą, którego wieśniak z wody wydobył, szukać pani Arcis, ale nadaremnie; dopiero nazajutrz znaleziono jej zwłoki niedaleko brzegu. (D. c. n.)

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 4 do dnia 5 Października.

Zakrzewski Franciszek ob., Dąbski Karol, Stańska Teodora ob., Kubiczek Jakób, z Polski; -- Kutschler Jan, Frankenberg Karol porucznik wojsk król. prus, Konopka Stanisław ob., Popławski Alexander, Nowakowski Franciszek ob., z Galicyi; -- Kunsemüller Fryderyk, Turkuł Tadeusz, Wangermann Wilhelmina, Cheul Piotr, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Sołowiewicz Zofia, do Polski; -- Günther Edward ob., Winning major ces. ros., do Galicyi; -- Frankenberg Karol porucznik król. prus., Kutschler Jan, do Pruss.

Doniesienia Urzędowe.

Nro 4964.

TRYBUNAŁ

Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Na zasadzie artykułu 12 ustawy Hypotecznej, po wysłuchaniu wniosku Prokuratora, zwyża wszystkich prawo do spadku po Wojciechu Królikowskim, z połowy Kramu Bogatego pod L. 57, w gminie I. Miasta Krakowa pod liczbą Kadastru 7 ¹⁴⁴ główna popisowa położonego, tudzież połowy kwoty złp. 445, to jest złp. 222 gro. 15, u Łozeta Piaskiewicza znajdując się mającej, składającego się, mieć mogących, aby w przeciągu miesiący trzech z takowemi do Trybunału zgłosili się, po upływie bowiem tego terminu spałek rzeczony zgłaszającym się Maciejowi Królikowskiemu i Helenie z Królikowskich Markenesowej przyzuanym zostanie.

Kraków d. 10 Września 1846 r.

Sędzia Prezydujący

J. Czernicki.

(1r)

Z. Sekretarza P. Burzyński.

Nro 16614.

DYRECCYA POLICYI

Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Podaje do powszechnej wiadomości, iż przez Michała Nowakowskiego kucharza w Krakowie w domu pod N. 340 w gminie III. mieszkającego, zagubioną została w miesiącu Lipcu lub Sierpniu, alboliteż Wrześniu 1843 r. książka Kassy Oszczędności Wiedeńskiej na kwotę Ryń. 80 CM. do N. 55692 w roku 1839 na jego imię wydana, ktoby przeto tę książkę znalazł zechce takową pomienionemu właścicielowi wprost oddać lub do Dyrekeyi Policyi złożyć.

Kraków dnia 21 Września 1846.

Dyrektor Policyi

Kroeb.

Sekr. Ducillowicz.